

Bioteknologinemnda

The Norwegian Biotechnology Advisory Board

Årsrapport for Bioteknologinemnda 2006

Postadresse/Postal address:
P.O.Box 522 Sentrum
N-0105 Oslo, Norway

Kontoradresse/
Office address:
Rosenkrantz' gate 11

Telefon/Telephone:
+47 24 15 60 20

Telefax:
+47 24 15 60 29

E-mail:
bion@bion.no

Internett:
www.bion.no

Innholdsfortegnelse

Organisering	3
Formål og mandat	3
Sammensetning	3
<i>Bioteknologinemnda</i>	3
<i>Sekretariat</i>	4
Regnskap og budsjett	5
Måloppnåelse	5
<i>Rådgivende organ for forvaltningen</i>	5
<i>Bindeledd mellom offentlige myndigheter, fagfolk og interesseorganisasjoner</i>	6
Fagseminarer	6
<i>Informasjons- og debattskapende virksomhet for allmennheten</i>	7
Åpne møter	7
Konferanse	7
Forskningstorget	8
Kurs for lærere	8
Tidsskriftet Genialt	8
Temaark	8
Møterapporter	8
Internett	8
Media og foredragsvirksomhet	9
Tiltak mot definerte risikoer med hensyn til måloppnåelse	9

Organisering

Bioteknologinemnda er et frittstående, rådgivende organ der medlemmene, nemndsleder og nestleder oppnevnes av Regjeringen. Bioteknologinemnda er hjemlet i Lov om framstilling og bruk av genmodifiserte organismer (genteknologiloven) og i Lov om humanmedisinsk bruk av bioteknologi m. m. (bioteknologiloven). Nemnda fastsetter selv sin forretningsorden.

Bioteknologinemnda består av 21 medlemmer. Tretten av medlemmene er personlig oppnevnte, og åtte er oppnevnte etter forslag fra organisasjoner. På nemndsmøtene stiller også observatører fra syv departementer.

Bioteknologinemnda er organisert som egen statsetat underlagt Helse- og omsorgsdepartementet i administrative spørsmål. Virksomheten i sekretariatet styres av nemndas prioriteringer.

Formål og mandat

Bioteknologinemndas overordnede formål er i henhold til St.meld.nr. 25 (1992-93) *Om mennesker og bioteknologi* å drøfte etiske og samfunnsmessige spørsmål i tilknytning til bioteknologisk virksomhet, samt informasjons- og debattskapende aktiviteter. Formålet er nærmere spesifisert i nemndas mandat, sist revidert 30. august 2000:

1. Bioteknologinemnda er et rådgivende og frittstående organ for forvaltningen som særlig skal vurdere og drøfte prinsipielle eller generelle spørsmål knyttet til bioteknologi og genteknologi, herunder samfunnsmessige og etiske spørsmål.
2. Bioteknologinemnda skal legge stor vekt på informasjons- og debattskapende aktiviteter ved å bidra til informasjon til publikum og bidra til kommunikasjon mellom offentlige myndigheter, fagfolk og interesseorganisasjoner.
3. Bioteknologinemnda skal på begjæring eller av eget tiltak gi uttalelser i saker etter lov om medisinsk bruk av bioteknologi og lov om framstilling og bruk av genmodifiserte organismer, herunder forslag til endring i lov, forskrifter m.m. som har betydning for bioteknologi.
4. Bioteknologinemnda skal gi uttalelser til norske myndigheter som angår Norges holdning til spørsmål vedrørende bioteknologi i internasjonale organer.
5. Bioteknologinemnda skal belyse spørsmål som er særlig viktig i et Nord/Sør- perspektiv.
6. Nemndas uttalelser er offentlige med mindre annet følger av lovbestemt taushetsplikt.

Sammensetning

Bioteknologinemnda

Bioteknologinemnda har følgende sammensetning:

Personlig oppnevnte medlemmer:

- *Lars Ødegård (leder)*
Generalsekretær i Norges Handikapforbund
- *Torleiv Ole Rognum (nestleder)*
Professor i rettsmedisin, Rettsmedisinsk institutt, UiO
- *Kjetil Hindar*
Seniorforsker, Norsk institutt for naturforskning

- *Erling Johannes Husabø*
Professor ved Det juridiske fakultet, Universitet i Bergen
- *Rita Kolvik*
Seksjonsoverlege ved Fertilitetsseksjonen, Fylkessjukehuset i Haugesund
- *Siri Mathiesen*
Revisorleder Teknologisk institutt
- *Randi Reinertsen*
Forkningssjef SINTEF Helse
- *Berge Solberg*
Førsteamanuensis ved institutt for sosialt arbeid og helsevitenskap NTNU
- *Ulla Schmidt*
dr. theol og forsker ved Stiftelsen Kirkeforskning, KIFO
- *Even Sjøfteland*
Daglig leder i SalmoBreed AS
- *Lisbeth Tranebjærg*
Forskningsrådspresident ved Audiologisk afdeling Bispebjerg Hospital, København
- *Odd Vangen*
Professor i husdyravl og -genetikk ved Universitetet for miljø- og biovitenskap
- *Marte Rostvåg Ulltveit-Moe*
Redaktør for Ren Mat - magasin for økologi, mat og miljø

Medlemmer oppnevnte etter forslag fra organisasjoner:

- *Christina Abildgaard*
Avdelingsdirektør i Norges forskningsråd
- *Thor Amlie*
Daglig leder Forum for Bioteknologi
- *Liv Arum*
Generalsekretær i Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon
- *Aina Nilsen Bartmann*
Spesialrådgiver, Bondens Marked
- *Bjørn Erikson*
Avdelingsleder i LO
- *Knut Hjelt*
Avdelingsleder FHL havbruk
- *Karl Georg Høyer*
Professor ved Høgskolen i Oslo
- *Wenche Frølich*
Professor ved Universitetet i Stavanger

På nemndsmøtene stiller også observatører fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Miljøverndepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Landbruks- og matdepartementet, Fiskeri- og kystdepartementet, Nærings- og handelsdepartementet og Kunnskapsdepartementet.

Sekretariat

Biotechnologinemndas sekretariat flyttet i januar 2007 fra Prinsensgate 18 til lokaler i Rosenkrantz' gate 11.

Sekretariatet for 2006:

- direktør Sissel Rogne
- seniorrådgiver Ole Johan Borge (nestleder; omsorgspermisjon fra 1.3.06 til 1.10.06)
- seniorrådgiver Casper Linnestad (pappapermisjon 31.07.06 – 1.09.06)
- seniorrådgiver Grethe S. Foss (60 % frem til 1.07.06, deretter 100 % frem til 16.07.06 hvor hun gikk ut i fødselspermisjon)
- kontorsjef Ragnhild Klingenberg
- Seniorrådgiver Norunn Torheim (vikariat fra og med 1.02.06)
- Lise Lund Håheim (80 % vikariat fra og med 15.08 til og med 14.11.06)
- Tore Wallem (engasjement frem til 1.10.06 deretter deltidsengasjement til og med 31.12.06)
- Sivilarbeider Mattias Oppedal har vært sivilarbeider til og med 01.07.06
- Renholdsmedarbeider Mohamed Elatiaoui (10 % stilling)

Regnskap og budsjett

Periode	Per 31.05.06	Per 31.08.06	Per 31.12.06
Lønn og godtgjørelser	1 609 146	2 354 777	3 747 691
Arbeidsgiveravgift	205 333	310 894	487 366
Varer og tjenester	887 855	1 736 519	2 945 143
Sum forbruk	2 702 334	4 402 189	7 180 200
Budsjett	2 823 000	4 579 000	7 114 700

Bevilgningsregnskap 0712 Bioteknologinemnda	
Bevilgning. i henhold til Statsbudsjettet 2006	6 765 000
Overføring av ubrukte midler fra 2005	208 000
Kompensasjon for lønnsoppgjør	109 000
Refusjoner	152 000
Sum disponibelt	7 234 000
Regnskap 2006	7 180 200
Mindreforbruk	53 800

Måloppnåelse

Rådgivende organ for forvaltningen

Bioteknologinemnda avholdt åtte ordinære nemndsmøter, hvorav ett gikk over to dager. I den forbindelse har vi avholdt fire internseminarer:

- Landbrukets GMO-politikk
- Informasjonsstrategi
- Xenotransplantasjon
- Orientering om forslaget til rundskriv om vurdering av par ved assistert befruktning

Vi har avgitt 23 høringsvar:

- Søknad: Dyrking av sprøytemiddelresistent soyalinje 40-3-2 i Europa (21.12.06)
- Dagens praksis i forhold til genetiske undersøkelser i klinikk (24.11.06)
- Vurdering av par ved assistert befruktning (17.11.06)
- Høring: Utkast til ny forskrift om krav til kvalitet og sikkerhet ved håndtering av humane celler og vev (09.11.06)
- Høring: Tiltredelse til Den europeiske patentkonvensjonen (EPC) m.m (11.10.06)
- Høring: NOU 2006:5 Norsk helsearkiv - siste stopp for pasientjournalene (29.09.06)
- Høring: Utkast til endringer i blodforskriften (27.09.06)
- Endelig vurdering: Norsk sluttbehandling av genmodifisert maislinje 1507 (05.09.06)
- Høring: OECD- Foreslåtte retningslinjer for kvalitetssikring av molekylær - genetisk testing (01.09.06)
- Høring: Endring i bioteknologiloven - forskning på overtallige befruktete egg og begrenset bruk av preimplantasjonsdiagnostikk (06.07.06)
- Høring: Søknad EFSA/GMO/UK/2005/19 vedrørende omsetning av genmodifisert maislinje GA21 fra Syngenta til import, prosessering, mat og fôr under EU-forordning 1829/2003 (30.06.06)
- Høring: Miljø 2015 - norsk miljøforskning mot 2015 (20.06.06)
- Høring: Søknad EFSA/GMO/UK/2005/17 vedrørende omsetning av genmodifisert maishybrid 1507 x NK603 til mat og fôr under forordning 1829/2003 og til dyrking i henhold til EU-direktiv 2001/18/EF (09.06.06)
- Høring: NOU 2005:19 Lov om DNA-registrering til bruk i strafferettspleien (29.05.06)
- Utkast til rundskriv: medisinsk og psykososial vurdering av par som ønsker assistert befruktning (16.05.06)
- Høring: Søknad EFSA/GMO/NL/2005/18 om omsetning av genmodifisert soyalinje EVENT A2704-12 til bruksområdene mat og fôr under forordning 1829/2003 (05.05.06)
- Innspill til revisjon av bioteknologiloven - preimplantasjonsdiagnostikk, del I og II (datert 14.03.06, og offentliggjort 20.03.06)
- Høring: endringer i lov om svangerskapsavbrudd og lov om sterilisering (27.01.06)
- Slutføring av saksbehandling genmodifisert raps C/NL/98/11, GT73 "Roundup Ready" fra Monsanto (24.01.06)
- Sluttbehandling av genmodifisert mais C/DE/02/9, linje MON863 fra Monsanto (24.01.06)
- Innspill til revisjon av bioteknologiloven - preimplantasjonsdiagnostikk (24.01.06)
- Innspill til revisjon av bioteknologiloven - forskning på befruktete egg (24.01.06)
- Høring - utkast til forskrift om donasjon, uttak, testing, prosessering, konservering, oppbevaring og distribusjon av celler og vev (03.01.06)

Bindeledd mellom offentlige myndigheter, fagfolk og interesseorganisasjoner

Fagseminarer

Biotechnologinemnda har arrangert fire fagseminarer.

- *Preimplantasjonsdiagnostikk og forskning på befruktete egg*
Et samarbeidsprosjekt mellom Norges forskningsråd, Sosial- og helsedirektoratet og Biotechnologinemnda. Møtet ble avholdt i Trondheim og hadde 120 deltakere. Rapport fra møtet er lagt ut på vår nettside.

- *Regulering av genetiske undersøkelser i klinikk*
Et samarbeidsprosjekt med Sosial- og helsedirektoratet. Bakgrunnen for møtet var at Bioteknologinemnda og Sosial- og helsedirektoratet ønsket å se på bioteknologilovens § 5 om genetiske undersøkelser av fødte m.m. 70 deltok på seminaret. Rapport fra møtet er lagt ut på vår nettside.
- *Antibiotikaresistens*
På dette fagseminaret berørte vi medisinske og veterinærmedisinske forhold rundt antibiotikabruk og diskuterte ulike spørsmål knyttet til tilstedeværelsen av antibiotikaresistensgener i genmodifiserte planter.
- *”Globalisation and GMOs: What’s in it for the developing countries?”*
Et samarbeidsprosjekt mellom Universitetet for miljø og biovitenskap (UMB), Miljøforsk, Norges Forskningsråd og Bioteknologinemnda. Det var 50 personer som deltok. Seminaret var det siste arrangementet i satsingen ”Tre ringer i vannet”, et prosjekt som ble startet i 2004 gjennom et samarbeid nemnda har hatt med Norges forskningsråd og Nasjonalt nettverk for koordinering av forskerutdanning i etikk blant genteknologer. Prosjektet var et ledd i arbeidet med å bygge bro og skape dialog mellom forskere og fag miljøer, forvaltning og allmennheten.

Informasjons- og debattskapende virksomhet for allmennheten

Åpne møter

I løpet av året har vi avholdt tre åpne møter.

- *Hvem snakker for barna*
Bakgrunnen for møtet var at Sosial- og helsedirektoratet på oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet skulle utarbeide et utkast til rundskriv vedrørende vurdering av par ved assistert befruktning. Spørsmål man forsøkte å besvare var hvordan avveier man best hensynet til foreldrene mot hensynet til barnet? 70 deltok på møtet.
- *Eggdonasjon*
Bakgrunnen for møtet var at Helse- og omsorgsdepartementet ønsket å se nærmere på en mulig liberalisering av bioteknologiloven slik at eggdonasjon kan gis ufrivillig barnløse kvinner. En slik behandling har konsekvenser for eggdonor, berørte familier og det fremtidige barnet. Bioteknologinemnda ønsket å få flest mulig synspunkter frem i møtet og en bred diskusjon rundt emnet. 80 deltok på møtet.
- *Sæddonasjon til lesbiske og enslige*
Skal lesbiske og enslige få tilgang til sæddonasjon? Bioteknologinemnda ønsket å belyse spørsmålet om lesbiske og enslige bør få tilgang til sæddonasjon. Bakgrunnen var planene om å endre ekteskapsloven slik at homofile får samme rettigheter som heterofile. 70 deltok på møtet.

Konferanse

I forbindelse med åpningen av Forskningsdagene 2006 der tema var Etikk, arrangerte vi en konferanse i Universitets Aula med tittelen *Virus*. Virus gir ikke bare sykdom, men er et av de viktigste verktøyene innen genteknologi, og har blitt et våpen for terror. Konferansen var den andre i rekken av serien *Small molecules - crucial questions*. Foredragsholdere var verdens ledende

vitenskapsmenn og -kvinner som ikke bare er av verdens fremste innefor sitt fag, men de hadde alle engasjert seg i debatten knyttete til etikk og bioteknologi og har vært pionerer også her. Over 550 deltok på konferansen sammen med Kronprins Håkon Magnus og Utdannings- og forskningsministeren.

Forskningstorget

I forbindelse med Forskningsdagene 2006 var Bioteknologinemnda representert på Forskningstorget i Nysgjerrigpeltet i to dager. Tema for nemndas stand var gentesting.

Kurs for lærere

I 2006 har Bioteknologinemnda arrangert to *lærerkurs i etikk, samfunn og bioteknologi* i samarbeid med Den norske UNESCO-kommisjonen, Naturfagsenteret og Skolelaboratoriet i biologi ved Universitet i Oslo. Kursene gikk over to dager og rettet seg mot lærerutdannere og lærere i ungdoms- og videregående skole. Kursene ble holdt i Stavanger og Narvik.

Tidsskriftet Genialt

Bioteknologinemndas informasjonsblad *Genialt* utkom med fire nummer i 2006 og har et opplag på 9000. *Genialt* distribueres gratis til abonnenter i inn- og utland og hadde ved utgangen av året ca. 7500 abonnenter. *Genialt* publiseres i tillegg på Bioteknologinemndas internettside. En rekke tema innen bio- og genteknologi med vekt på de samfunnsmessige konsekvensene er omhandlet, så som eggdonasjon, etikk, genetikk, virus, norske bønders GMO-holdninger, DNA-registrering til bruk i strafferettspleien og sæddonasjon. Artiklene er presentert med en vanskelighetsgrad som er tilpasset lekfolk og elever i videregående skole.

Temaark

Som et ledd i å spre kunnskap til allmennheten om bioteknologi har Bioteknologinemnda besluttet å utgi 16 ulike temaark. I 2006 ble to temaark offentliggjort. Temaene var gentesting og DNA-analyser for identifikasjon. Temaarkene er rettet mot lærere og elever i videregående skole og enkelte av temaarkene utvikles sammen med Norges forskningsråd.

Møterapporter

Rapporter fra møtene *Preimplantasjonsdiagnostikk og forskning på befruktede og regulering av genetiske undersøkelser i klinikk* er utarbeidet og er tilgjengelig på våre nettsider. Disse rapportene gjengir foredragene og diskusjonen og kan derfor brukes av dem som ikke hadde anledning til å delta på møtene, og til generell diskusjon eller kunnskapsinnhenting om teamene.

Internett

Internett er et av de viktigste medier og har fått nytt design og logo. Nettsiden, www.bion.no, blir jevnlig oppdatert og inneholder temasider om de viktigste temaene innen bioteknologi, samt egne ressursider for lærere som arbeider med bioteknologi. Internettetsiden inneholder blant annet informasjonssider om sentrale temaer, ordforklaringer og aktuelle lenker. Dette gjør sidene godt egnet som kilde for journalister og prosjekt- og sær oppgavearbeid på ungdomstrinnet og i videregående skole. I tillegg inneholder internettsiden informasjon om nemndas mandat,

medlemmer, sekretariat og virksomhet, samt et arkiv over nemndas uttalelser og publikasjoner. Flesteparten av henvendelser skjer via vår nettside.

Henvendelser

I 2006 mottok Bioteknologinemnda 1100 henvendelser vedrørende utsendelse av publikasjoner. Mange av disse henvendelsene kommer fra skoleelever og lærere. Bioteknologinemnda er også nevnt som informasjonskilde i skolebøker.

Media og foredragsvirksomhet

Bioteknologinemnda har i løpet av 2006 blitt sitert i 503 artikler på dags- og ukepressen sine nettsider (135 unike saker). I tillegg kommer et ukjent antall avisoppslag som ikke også er publisert på nett. Bioteknologinemnda (medlemmer og sekretariat), har blitt intervjuet i 23 radio og TV-program, og holdt 57 foredrag.

Tiltak mot definerte risikoer med hensyn til måloppnåelse

Bioteknologinemnda identifiserte sykdom og permisjon som en av truslene mot nemndas aktivitet. Et nemndsmedlem har hatt et langtidsfravær på grunn av sykdom i 2006. I sekretariatet har det vært en lengre velferdspermisjon og en fødselspermisjon. Permisjonene i sekretariatet var godt forbredt ved at vi ansatte vikarer med gode kvalifikasjoner, samt at seniorrådgiverene skal ha overlapp i ansvarsområdet. Dersom nemndsmedlemmer blir borte pga langvarig sykdom blir det verre å dekke opp deres kompetanse.

Videre har vi jobbet bevist med kompetanseheving gjennom hele året. Som tidligere nevnt har vi avholdt fire internseminarer i Bioteknologinemnda og flere av de ansatte har vært på utenlandske konferanser og nasjonale seminarer. Kompetanseheving er både et viktig tiltak for at vi skal beholde vårt gode renommé og for at dokumenter som sendes fra oss holder en faglig høy kvalitet.

Med hilsen

Sissel Rogne
direktør

Ragnhild Klingenberg
kontorsjef